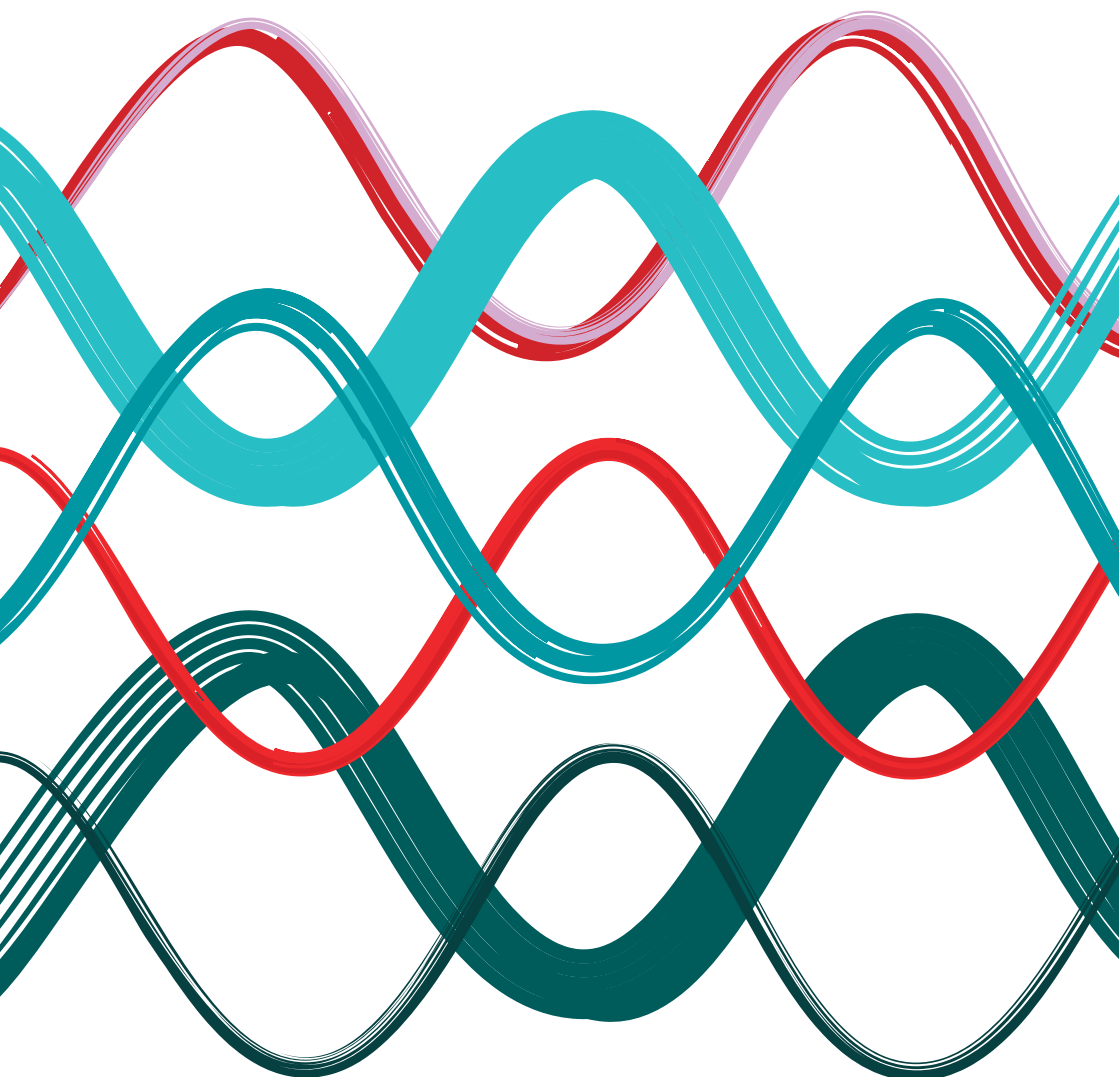

EESTI AJALOOMUUSEUMI HARIDUSPROGRAMMID

2023/2024. õppeaastaks

⟨ AJALOOMUUSEUM ⟩

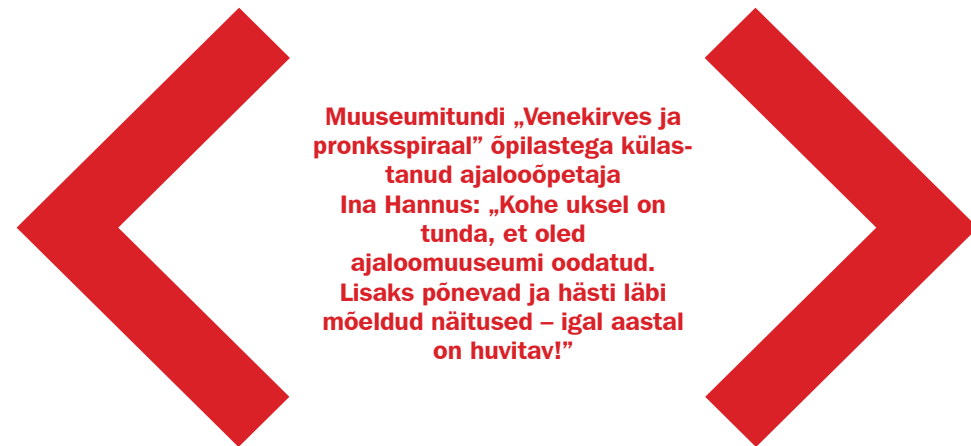
Hea huviline ja õpetaja!

Käesolev trükis annab ülevaate Eesti Ajaloomuuseumi haridusprogrammide valikust lasteaialastele, põhikooli- ja gümnaasiuminoortele. Muuseumitundide teemad ulatuvad keskaja eluolust 20. sajandi Eesti ajaloo ning teatri-, filmi- ja muusikalooni. Eesti Ajaloomuuseumi haridusprogrammid on mängulised, õpetlikud, vaheldusrikkad, meetoodilised ning haakuvad riikliku õppekavaga.

Eesti Ajaloomuuseumis ootavad uudishimulikke avastajaid toredad näitused viies majas: Tallinna vanalinnas asuvad Suurgildi hoone ning Eesti Teatri- ja Muusikamuuseum, kesklinnas on kortermuuseum – Särevi Teatrituba ning Maarjamäel Eesti Filmimuuseum ja Maarjamäe loss koos Laste Vabariigiga.

Iga külastus on kolmikvõit – see annab midagi positiivset nii õpilasele, õpetajale kui ka muuseumirahvale. Teie mõtted koostöök ja programmide arendamiseks on alati teretulnud!

Rõõmsa kohtumiseni muuseumis!

Muuseumitundi „Venekirves ja pronksspiraal” õpilastega külastanud ajalooõpetaja Ina Hannus: „Kohe uksele on tunda, et oled ajaloomuuseumi oodatud. Lisaks põnevad ja hästi läbi mõeldud näitused – igal aastal on huvitav!”

Sisukord:

Eessõna	2
Sisukord	3
Asukoht ja kuidas tulla	4
HARIDUSPROGRAMMID	
Lasteaiale ja põhikooli I astmele	6
Põhikooli II ja III astmele	14
Gümnaasiumile	22
Lisavõimalused	27
Lisainfo ja tellimine	28

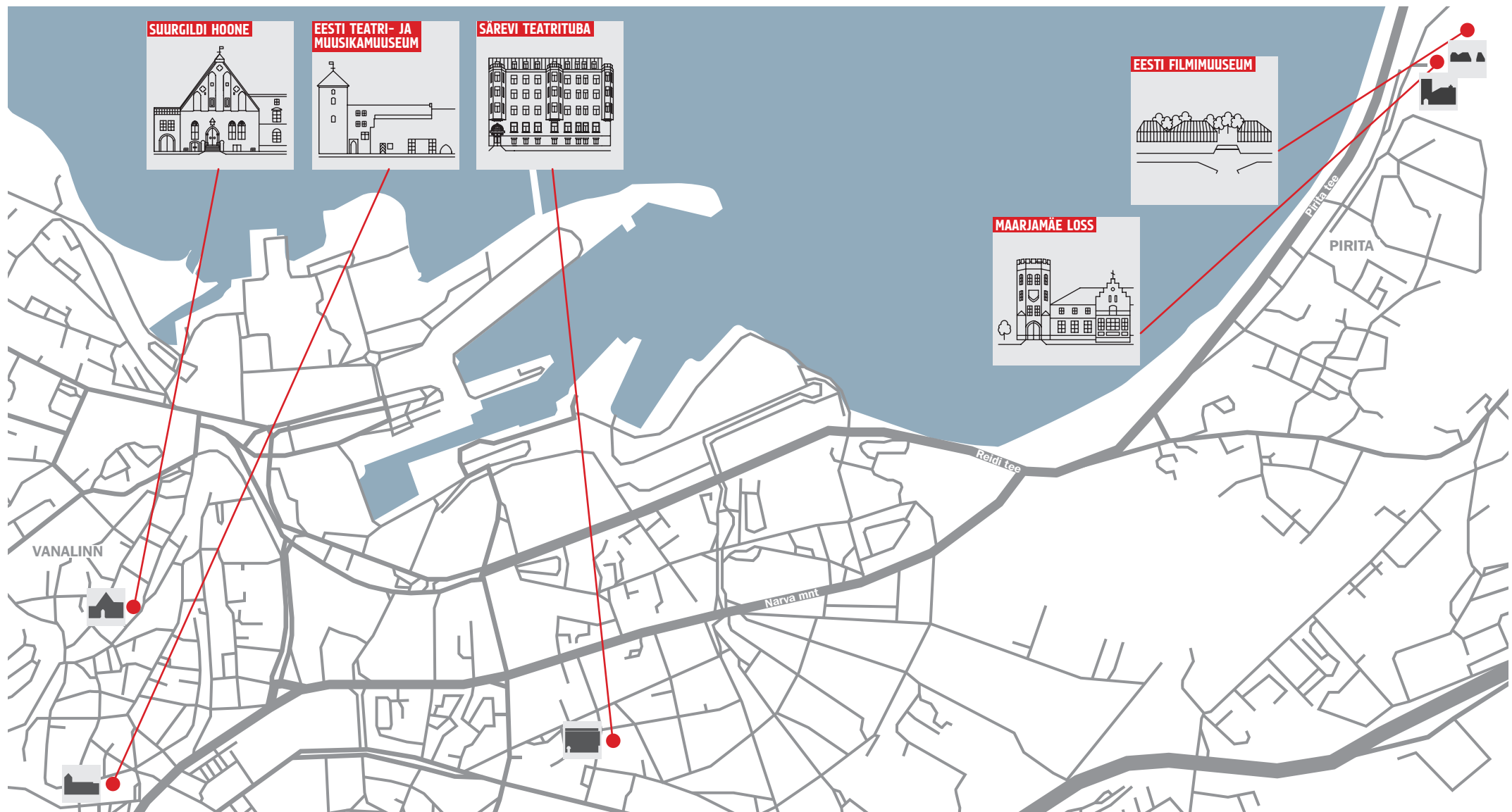
Koostajad: Ajaloomuuseumi Hariduskeskus

Kujundaja: Lea Tammik

Keeletoimetaja: Helene Tedre

Fotod: Vahur Lõhmus, Mart Laul, Liisi Selg

Eesti Ajaloomuuseum 2023

SUURGILDI HOONE

EESTI TEATRI- JA MUUSIKAMUUSEUM

SÄREVI TEATRITUBA

EESTI FILMIMUUSEUM

MAARJAMÄE LOSS

SUURGILDI HOONE

Eesti Ajaloomuuseum, Pikk 17, Tallinn

Avatud	T-P	10-18	+372 696 8690
--------	-----	-------	---------------

EESTI TEATRI- JA MUUSIKAMUUSEUM

Müürivahe 12, Tallinn

Avatud	T-P	10-18	+372 696 8688
--------	-----	-------	---------------

SÄREVI TEATRITUBA

Tina 23-13, Tallinn

+372 696 8688

Avatud ettetellimisel: tellimus@ajaloomuuseum.ee

MAARJAMÄE LOSS*

Eesti Ajaloomuuseum, Piritaa tee 56, Tallinn

Avatud	T-P	10-18	+372 6968 660
--------	-----	-------	---------------

EESTI FILMIMUUSEUM*

Piritaa tee 56, Tallinn

Avatud	T-P	10-18	+372 696 8670
--------	-----	-------	---------------

* Bussipeatus Maarjamägi, bussid nr 1, 5, 8, 34, 38.
Parkla Piritaa tee ääres Maarjamäe lossi trepistiku all.

HARIDUSPROGRAMM

LASTEAIALE JA PÕHIKOOLI I ASTMELE

➤ Kuidas kaupmehed papagoiid lasksid? Lasteaiale (5–7-aastased)

Tund sobib ka erivajadustega õpilastele

Väikestele huvilistele mõeldud tund pakub suurepärast võimalust esimeseks muuseumi-külastuseks. Tutvutakse Tallinna ühe uhkeima keskaegse hoonega ning selles tegutsenud kaupmeeste eluga. Kaasavate tegevuste ja mõnusate mängude abil läbivad lapsed keskaegsete pidude aastaringi, õpivad tundma tollaseid traditsioone ja võrdlema neid tänapäevastega. Kaetakse keskaegsete hõrgutistega pidulaud ning proovitakse järele ka papagoi laskmine.

Märksõnad	Toimumiskoht	Kestus
pidustused, keskaja mängud, keskaja toit ja lauakombed, portree joonistamine	 Suurgildi hoone	1 h

➤ Väljakaevamised Suurgildis Lasteaiale ja põhikooli I astmele

Suurgildi hoovi arheoloogilistel väljakaevamistel õpime selgeks, mis on arheoloogia ja kes on arheoloog. Uurime, mida üldse maa seest leida võib. Programm on hooajaline ja toimub mais, juunis, augustis, septembris.

Märksõnad	Toimumiskoht	Kestus
Eesti ajalugu, arheoloogia, arheoloog, väljakaevamised	 Suurgildi hoone	1–1,5 h

➤ Munast muuseum (koostöös Tallinna Raeapteegiga) Lasteaiale (6–7-aastased) ja põhikooli I astmele

Programm on külastatav alates oktoobrist

Muuseumitunnis räägime kogumisest ning äratame lastes huvi ajaloo vastu. Kogumiskiret sai kunagi alguse ka Eesti Ajaloomuuseum, mille vanimad eksponaadid on pärit raeapteeker Burchart VIII kollektsioonist. Muuseumitund viib rännakule Suurgildi hoonest Raeapteeki ning tutvustab ajaloomuuseumi ühe vanima kollektsiooni lähteid.

Märksõnad	Toimumiskoht	Kestus
muuseum, kogumine, kollektsioon, Raeapteek, Burchart	 Suurgildi hoone	1,5-2h

Klassijuhataja tagasiside haridusprogrammile „Lapse elu läbi 100 aasta”: „Meie ajaloolise projektiga ideaalselt sobitus. Aitäh!”

Jõulud Suurgildis

Hooajaline programm detsembris

Lasteaiale (6–7-aastased) ja põhikooli I astmele

Tund sobib ka erivajadustega õpilastele

Jõuluprogramm muuseumi püsinäitusel tutvustab keskaja jõulutradsioone ja võrdleb neid tänapäevastega. Õpilane saab teada, kust on tulnud jõuluvana, jõulukuuse ning piparkookide traditsioon ning kuidas peeti jõulujootusid keskaegses Suurgildis. Igaüks veeretab võrtsidest valmis maitsva jõulukäki.

Märksõnad	Toimumiskoht	Kestus
jõulud keskajal, jõululõhnad ja -maitsed, Suurgildi jõulujoodud, jõulumaaagia, Püha Nikolaus, jõulukuusk, võrtsid, piparkoogid	Suurgildi hoone	1–1,5 h

Rong see sõitis

Programm on külastatavad vaid oktoobri lõpuni

Lasteaiale (4–7-aastased)

Tutvume muuseumi eksponaatidega laulu „Rongisõit” abil. Vaatame tuttavate laulutegelaste juhatusel erilisi pille ja teeme varjuteatrit. Tund sobib hästi esimeseks huvi tekitavaks külastuseks muuseumi ning erinevate pillide avastamiseks.

Märksõnad	Toimumiskoht	Kestus
laul „Rongisõit”, rahvapillid, mehaaniline instrument, teater	Eesti Teatri- ja Muusikamuuseum	1 h

Kui masinad veel laulsid

Programm on külastatavad vaid oktoobri lõpuni

Lasteaiale (6–7-aastased) ja põhikooli I astmele

Tutvume vanade mehaaniliste muusikainstrumentidega, vaatame nende sisse ja uurime, kuidas nad töötavad. Loometeose väntorelile Raffin-31. Programm äratab huvi muusika salvestamise eri võimaluste vastu ning arendab meeskonnatöö oskusi.

Märksõnad	Toimumiskoht	Kestus
muusika salvestamine, mehaaniline instrument, heliplaat, väntorel, grammofon, magnetofon	Eesti Teatri- ja Muusikamuuseum	1 h

Igal pillil oma lugu

Oktoobri lõpuni saab programmi külastada ka Eesti Teatri- ja Muusikamuuseumis, alates novembrist toimub see ainult Särevi teatrituba

Lasteaiale (6–7-aastased) ja põhikooli I astmele

Tund sobib ka erivajadusega õpilastele ja keelekümluseks

Muuseumitund on mõeldud rahvapillidega tutvumiseks. Õpilased saavad käes hoida erinevaid pille ning proovida mõnega ka ise häält teha. Tunni käigus selgub, millistest materjalidest on pille valmistatud, millal ja miks neid kasutati.

Märksõnad	Toimumiskoht	Kestus
rahvapillid, rahvamuusika	Särevi teatrituba	1 h

Kadripäeva kõla

Hooajaline programm novembris

Lasteaiale ja põhikooli I astmele

Tund sobib ka erivajadustega õpilastele

Miks eesti rahvas kadripäeva tähistab ja milline roll on sel päeval muusikal? Lavastame kadrituaali, laulame kadrilaulu ja tantsime kadritantsu. Meisterdame endale kadrihelmed. Programm on hooajaline ja toimub novembris.

Märksõnad	Toimumiskoht	Kestus
rahvatraditsioon, sanditamine, rituaal, kadrilaul, rahvapill	Särevi teatrituba	1 h

Mu isamaa ...

Hooajaline programm veebruaris

Lasteaiale (6–7-aastased) ja põhikooli I astmele

Tund sobib ka eesti keele õppijatele

Kuulame, vaatame ja räägime Eesti riigi sümbolitest. Arutleme hümnid ja lipu tähtsuse ning laulupidude tähenduse üle. Saame teada, miks eestlasi peetakse laulurahvaks ja kes on Laulutaat. Meisterdame Eestile õnnitluskaardi. Programm on hooajaline ja toimub veebruaris.

Märksõnad	Toimumiskoht	Kestus
riigi sümbolid, traditsioonid, laulupidu	Särevi teatrituba	1 h

Liugu-laugu

Lasteaiale (6–7-aastased) ja põhikooli I astmele

Hooajaline programm
veebruaris

Tutvume vastlakommetega muusika ja rahvapillide kaudu. Saame teada, miks kõiki pille ei tohtinud vanasti vastlapäeva ajal mängida. Laulame vastlalaulu ja teeme vastlavurri. Programm on hooajaline ja toimub veebruaris-märtsis.

Märksõnad	Toimumiskoht	Kestus
vastlakombed, vastlasööök, regilaul, linakasvatus, vurr	Särevi teatrituba	1 h

Nukumäng

Lasteaiale

Tund sobib ka
erivajadustega õpilastele

Tund tutvustab teatrimaailma ning arendab esinemisjulgust ja eneseväljendusoskust. Saame selgeks teatriga seotud lihtsamad mõisted. Teeme üheskoos vahva nukuetenduse ja igaüks meisterdab oma fantaasia järgi pulganuku.

Märksõnad	Toimumiskoht	Kestus
teater, publik, etendus, rollid, peaosad, mäng, loovus	Särevi teatrituba	1 h

Klounid, teater ja tsirkus

Lasteaiale (5–7-aastased) ja põhikooli I astmele

Tund sobib ka
eesti keele õppijatele

Kuidas teha vahet heal ja halval naljal? Mis meid ülepea naerma ajab? Tutvume mänguliselt. Tutvume mänguliselt nalja tegemise erinevate külgedega. Osalejad meisterdavad ka ise vahva klounimütsi. Tunni rõhuasetus on väärtuskasvatusel ja lapse loovuse toetamisel.

Märksõnad	Toimumiskoht	Kestus
kloun, narr, arlekiin, Pierrot, näitleja, huumor, esinemisjulgus	Särevi teatrituba	1 h

Mardipäeva maskeraad

Lasteaiale (5–7-aastased) ja põhikooli I astmele

Hooajaline programm
sügisel

Tund sobib ka
erivajadustega õpilastele

Õpime tundma mardipäeva kombestikku. Saame teada, kuidas on sarnased ning mille poolest erinevad mardipäeva tähistamine ja teater. Tund on seotud eesti keele, kunstiõpetuse ja muusika ainekavaga ning õppekava läbiva teemaga „kultuuriline identiteet”. Programm on hooajaline ja toimub novembris.

Märksõnad	Toimumiskoht	Kestus
mardisandid, ürgteater, Eesti näitlejad, grimm, mask, kostüüm	Särevi teatrituba	1 h

Lavastuse sünd

Põhikooli I astmele

Tunni eesmärk on tutvustada teatrimaailma, arendada teksti mõistmise oskust ning süvendada huvi eesti kirjanduse vastu. Õpilane õpib tundma teatriametiteid ja proovib vähemalt ühte neist ise ka järele. Arutleme, kuidas sünnib lavastus, ning teeme läbi mängulise teekonna lugemisproovist esietenduseni.

Märksõnad	Toimumiskoht	Kestus
etendus, kostüüm, osaraamat, lavastaja, näitleja, teatrikunstnik, butafoor, valguskunstnik, inspitsient, Nukitsamees	Särevi teatrituba	1,5 h

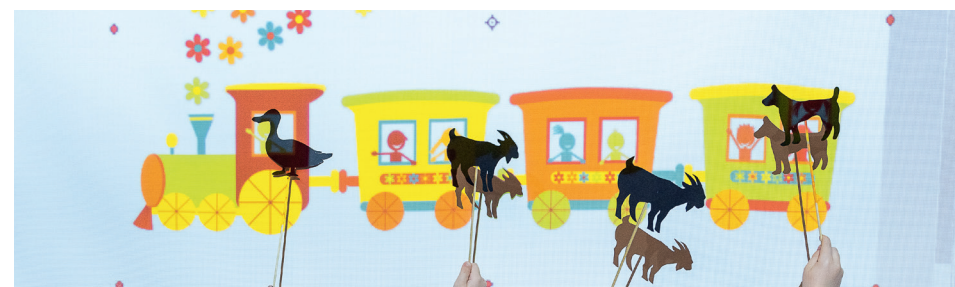
Päkapikutund

Lasteaiale (4–7-aastased)

Hooajaline programm
detsembris

Tutvume jõulukombestikuga ja mõtiskleme jõulude tähenduse üle. Päkapikutunnis õpime asju, mida päkapikud peavad oskama – meisterdamist, mõistatamist, sussi sisse kommade panekut ja muud vajalikku. Arutleme, kas hea tuleb olla ainult päkapikude pärast ning mis tähendus on jõulukinkidel. Tunnis arendatakse erinevaid oskusi, nagu rühmitamine, sihipäraselt tegutsemine, eneseväljendus jm. Programm on hooajaline ja toimub detsembris.

Märksõnad	Toimumiskoht	Kestus
pühad, jõulud, päkapikud, kingitused, teater	Särevi teatrituba	1 h

Valime Laste Vabariigile presidendi Lasteaiale (5–7-aastased) ja põhikooli I astmele

Tund sobib ka erivajadustega õpilastele

Mängulises Laste Vabariigis toimuv haridusprogramm ärgitab lapsi arutlema riigijuhtimise teemadel. Saame teada, kuidas juhitakse Laste Vabariiki ning kes seal elavad. Miks on riigis eri ameteid vaja ja millega võiks tegeleda president? Haridusprogrammi lõpus saavad lapsed ka ise Laste Vabariigile presidendi valida ning mängides aega veeta.

Märksõnad	Toimumiskoht	Kestus
demokraatia, seadused, hääletamine, president, riigikogu, valitsus, kohus, peaminister ja ministerium	Maarjamäe loss	1–1,5 h

Mina ja minu unistuste riik Põhikooli I astmele

Tund sobib ka erivajadustega õpilastele

Milline oleks üks laste endi loodud riik? Muuseumitunnis uuritakse mängu kaudu, milline riigikord on vabariik, kuningriik või diktatuur. Õpitakse paremini tundma demokraatliku riigi toimimist ja saadakse algteadmisi geograafiast. Tunni lõpus on võimalik jääda veel veidi-keseks Laste Vabariiki mängima.

Märksõnad	Toimumiskoht	Kestus
riigid, maailmajaod, vabariik, kuningriik, diktatuur, ID-kaart, kodanik, õigused ja kohustused	Maarjamäe loss	1–1,5 h

Lapse elu läbi 100 aasta Põhikooli I astmele

Tund sobib ka erivajadusega õpilastele ja eesti keele õppijatele

Ajalugu algab igapäevast kodust, elulugu lapsepõlvest. Programmi käigus uurime, kuidas on Eestis elatud ning milliseid mängu on lapsed mänginud viimase 100 aasta jooksul. Programm sobib ajaloomuuseumi näituse „Minu vaba riik“ esmakülastuseks ning aitab luua arusaamist aja kulgemisest. Muu hulgas õpitakse vanu toredaid mängu.

Märksõnad	Toimumiskoht	Kestus
lapsepõlv, minevik, mängud ja (mängu)asjad, Eesti ajalugu, kombed	Maarjamäe loss	1–1,5 h

Filmi sisse minek Lasteaiale (6–7-aastased) ja põhikooli I astmele

Tund sobib ka erivajadusega õpilastele ja eesti keele õppijatele

Lastel on võimalus piiluda filmikunsti telgitagustesse: kuidas sünnib filmi idee, kuidas saab ideest film ja kuidas filmid lõpuks meie teleekraanile ja kinno jõuavad. Rändame mängides ja eri rolle võttes läbi filmiajaloo ja filmitegemise protsessi. Tunnis meisterdatakse ka vanaaegne pildiliigutaja – taumatroop.

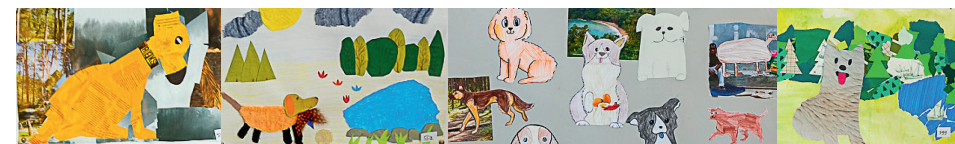
Märksõnad	Toimumiskoht	Kestus
filmiajalugu, režissöör, produtsent, stsenaarist, kostüümikunstnik, grimmikunstnik, filmikunstnik, helikunstnik, valgustaja, näitleja, monteerija, operaator, greenscreen	Eesti Filmimuuseum	1–1,5 h

Filmitähed Eesti loodusest Lasteaiale (5–7-aastased) ja põhikooli I astmele

Koos filmi tegemisega!

Haridusprogramm pakub unikaalse võimaluse looduse ja loomade tundmaõppimiseks filmikunsti kaudu. Üles astuvad filmitähed Eesti loodusest – kajakas, hunt ja vesiämblik. Vaatame neist filmiklippe, uurime nende eluviise ja -paiku ning proovime nad filmi sisse panna. Tunni lõpuks saavad kõik omatehtud loodusfilmiga koju minna.

Märksõnad	Toimumiskoht	Kestus
mängufilm, nukufilm, dokumentaalfilm, loodusfilm, animatsioon, Eesti loodus, inimtegevuse mõju loodusele	Eesti Filmimuuseum	2,5 h

HARIDUSPROGRAMM

„Haridusprogrammid on suurepärase võimalus, et ilmetada koolis käsitletavaid teemasid nii Eesti aja- kui kultuuriloos.“

Minna Lahtvee,
Eesti Ajaloomuuseumi
haridusosakonna juhataja

PÕHIKOOLI II JA III ASTMELE

Suurgildi salarajad Põhikooli II astmele

Mängulehe abil liiguvad lapsed keskaegse hoone saalides ja keldrites ning õpivad tundma Suurgildi hoonet ja selle põnevat ajalugu. Tunnis seikleme kohtades, kuhu muidu külastaja ei satu. Muuseumipedagoogi juhendamisel uurime keskaja eluolu: kuidas tol ajal riides käidi, mida pidudel söödi, kuidas Suurgildi peasaal soojaks saadi ja miks on all keldris kaevud.

Märksõnad	Toimumiskoht	Kestus
Suurgildi hoone lugu ja arhitektuur, keskaja elu ja mängud, hüpokaustahi, salakäigud	Suurgildi hoone	1,5 h

Mis on ajalugu? Põhikooli II astmele (soovitame 5. klassile)

Programmis küsime, millega muuseumid tegelevad ning kuidas uuritakse minevikku. Lapsed õpivad mõistma ajaloo olemust ja muuseumi kui mäluasutuse rolli. Kuidas sünnib ajalugu? Mida jutustavad igapäevased esemed meie ümber? Tutvume ajalooallikatega, uurime museaale ja nende säilitamist kogudes. Osalejatel on võimalus ise tömmata kätte muuseumitöötaja valged kindad, paigutada vanu esemeid kogudesse ja sättida fotosid ajajoonele.

Märksõnad	Toimumiskoht	Kestus
sissejuhatus ajalukku, ajalooallikad, muuseumitöö, muuseumikogu, museaal	Suurgildi hoone	1,5 h

Venekirves ja pronksspiraal Põhikooli II astmele (soovitame 6. klassile)

Tunni eesmärk on tutvustada muinasaja perioode Eestis ning avardada arusaamist arheoloogjast. Riitumismängu abil uurime, mida kandsid seljas muinasaegsed inimesed ning kuidas teha vahet mehe- ja naiseriidel. Arutleme, milliseid märke jätab meie elutegevus endast maha. Tänapäevast prügi arheoloogilisest vaatenurgast analüüsides tuvastame selle tekitaja profiili. Muuseumitunni lõpus moodustavad õpilased erinevatest esemetest ajajoone.

Märksõnad	Toimumiskoht	Kestus
muinasaeg, kiviaeg, pronksiaeg, rauaaeg, arheoloogia, kammkeraamika ja nõorkeraamika kultuur, keskkonnahoid	Suurgildi hoone	1,5 h

Jõulud Suurgildis

Põhikooli II astmele

Hooajaline programm
detsembris

Tund sobib ka
erivajadusega õpilastele
ja Eesti keele õppijatele

Jõuluprogramm muuseumi püsinäitusel tutvustab keskaja jõulutradsioone ja võrdleb neid tänapäevastega. Õpilane saab teada, kust on tulnud jõuluvana, jõulukuuse ja piparkookide traditsioon ning kuidas peeti jõulujuutusid keskajal Suurgildis. Igaüks veeretab võrtsidest valmis maitsva jõulukäki.

Märksõnad	Toimumiskoht	Kestus
jõulud keskajal, jõululõhnad ja -maitsed, Suurgildi jõulujuutusid, jõulumaaagia, Püha Nikolaus, jõulukuusk, võrtsid, piparkoogid	 Suurgildi hoone	1–1,5 h

Keskaegne linn – kaupmees, kõrts, kirik

(koostöös Eesti Kunstimuseumi Niguliste muuseumiga)

Põhikooli III astmele (soovitame 7. klassile)

Tunni eesmärk on tutvustada keskaegset linnaelu kui tervikut ning selle tihedat seotust käsitöö, kauplemise, kõrtsi- ja kirikueluga. Õpilane saab teada, millal oli Eestis keskaeg ja milliste sündmustega seda piiritletakse, millised gildid ja tsunftid olid keskaegses Tallinnas, millised olid keskaegsed ametid ning kuidas toimus keskaegne linnaelu ja kaubandus. Programm toimub Suurgildi hoone püsiekspositsioonis ja Niguliste muuseumis ning sisaldab lõunatamist Tallinna Raekoja keskaegses kõrtsis III Draakon.

Märksõnad	Toimumiskoht	Kestus
keskaeg, gild, tsunft, kirik, keskaegsed ametid, kaupmehed, Hansa Liit, kauplemine	 Suurgildi hoone	3.5h (kaks muuseumi-külastust ja lõunasööki)

Meritsi rikkaks

(koostöös Eesti Meremuseumi Paksu Margareetaga)

Põhikooli III astmele

Tunni eesmärk on tutvustada keskaegset kaubandust nii maal kui ka merel. Õpilane saab teada, kuidas toimus Hansa Liit, mis linnad sinna kuulusid ja milline tähtsus oli liidul keskaegses kaubanduses. Uurime, kust ja kuidas jõudis kaup Eesti aladele, vaatame, kuidas käis arveldamine keskaegsete maksevahenditega ning püüame selgust saada toonaste kaupade ja mõõtühikute süsteemis. Tund toimub kahes muuseumis: Paksu Margareeta ja Suurgildi hoone ekspositsioonis, lõunasöök kõrtsis III Draakon.

Märksõnad	Toimumiskoht	Kestus
Hansa Liit, keskaegne kaubandus, merendus, mõõtühikud ja rahad, raad, gild, tsunft	 Suurgildi hoone	4 h (2 muuseumi-külastust ja lõuna)

Kui masinad veel laulsid

Põhikooli II ja III astmele

Programm on külastatav vaid
oktoobri lõpuni

Tutvume vanade mehaaniliste muusikainstrumentidega, vaatame nende sisse ja uurime, kuidas nad töötavad. Loome teose väntorelile Raffin-31. Programm äratab huvi muusika salvestamise eri võimaluste vastu ning arendab meeskonnatöö oskusi.

Märksõnad	Toimumiskoht	Kestus
muusika salvestamine, mehaaniline instrument, heliplaat, väntorel, grammofon, magnetofon	 Eesti Teatri- ja Muusikamuuseum	1 h

Tere, armas Eesti rahvas!

Põhikooli III astmele (soovitame 8. klassi ajalootunni täienduseks)

Programm on külastatav vaid
oktoobri lõpuni

Kes algatas meie laulupidude traditsiooni? Mis keeles lauldi esimesel laulupeol? Kes on Eesti rahvusliku teatri „ema”? Kes mõtles välja sõnad „salakuulaja” ja „tiibklaver” ning kes õmbles kõige esimese sinimustvalge lipu? Tunnis tutvume olulisemate Eesti kultuuriseltside tegevusega ja saame teada, millise jälje nad on meie tänapäeva ellu jätnud. Tunni lõpus teeme villaku-viktoriini.

Märksõnad	Toimumiskoht	Kestus
ärkamisaeg, ajakirjandus, laulupidu, rahvuslik teater, keele areng, Kalevipoeg	 Eesti Teatri- ja Muusikamuuseum	1,5 h

Lood ja laulud

Põhikooli II ja III astmele

Programm on külastatav vaid oktoobri lõpuni

Tund sobib ka erivajadustega õpilastele

Muuseumitund on hea sissejuhatus Eesti kultuurilukku. Tutvume Eesti professionaalse muusika ja teatri ning laulupidude traditsiooni lätetega. Kõneleme Vanemuise ja Estonia seltsi tegevusest, Lydia Koidulast kui eesti teatri loojast ning esimestest eesti heliloojatest.

Märksõnad	Toimumiskoht	Kestus
kirjanduslik algallikas, rahvusliku teatri algus, laulupeotraditsiooni algus, esimesed kutselised heliloojad	Eesti Teatri- ja Muusikamuuseum	1 h

Mu isamaa ...

Põhikooli II astmele (soovitame 4. klassile)

Hooajaline programm veebruaris

Tund sobib ka keelekümluseks

Eesti Vabariigi sünnipäeva eel kuulame, vaatame ja räägime meie riigi sümbolitest. Arutleme hümnid ja lipu tähtsuse ning laulupidude tähenduse üle. Saame teada, miks peetakse eestlasi laulurahvaks ja kes on Laulutaat. Meisterdame Eestile õnnitluskaardi. Programm on hooajaline ja toimub veebruaris.

Märksõnad	Toimumiskoht	Kestus
riigi sümbolid, traditsioonid, laulupidu	Särevi teatrituba	1 h

Lavastuse sünd

Põhikooli II ja III astmele

Tunni eesmärk on tutvustada teatrimaailma, arendada teksti mõistmise oskust ning süvendada huvi eesti kirjanduse vastu. Õpilane saab lähemalt tuttavaks teatriametitega ja võimaluse ühte neist järele proovida. Arutleme, kuidas jõuab tekst lavale, ning teeme läbi mängulise teekonna lugemisproovist esietenduseni.

Märksõnad	Toimumiskoht	Kestus
etendus, dramatiseering, osaraamat, lavastaja, näitleja, teatrikunstnik, butafoor, valguskunstnik, inspitsient, O. Lutsu „Kevade”	Särevi teatrituba	1,5 h

Lipp ja vapp

Põhikooli II astmele

Mida tähendab riigi sümbolika, mis on meie rahvussümbolid ja kuidas tekib rahvustunne? Millal tekkisid lipud ja vapid ning milliste ajaloosündmustega neid seostada? Miks on Eesti lipp just sinimustvalge ja Eesti vapil kolm lõvi? Arutelude ja mängude kaudu õppides ning museaale uudistades saab vastused nendele küsimustele. Programmi lõpus meisterdavad õpilased oma klassi vapi.

Märksõnad	Toimumiskoht	Kestus
riigi tunnused, Eesti ajalugu, Eesti lipp ja vapp, rahvustunne, trikoloor	Maarjamäe loss	1,5 h

100 sõlme Eesti ajaloo

Põhikooli II ja III astmele

Tunnis saab ülevaate viimasest 100 aastast Eestis – Eesti Vabariigi tekkeloost kuni tänase päevani. Eesmärk on tekitada õpilastes terviklik, lineaarne ajalootunnetus ja teadmine Eesti ajaloo olulistest sündmustest ning pöördepunktidest 20. sajandil. Osalejad pannakse proovile ajajoone loomisel, iseseisvusmanifesti ettelugemisel ja paljus muuski.

Märksõnad	Toimumiskoht	Kestus
iseseisvusmanifest, Eesti Vabariik, Vabadussõda, keelereform, elu II maailmasõja ajal, elu ENSVs, taasiseseisvumine, Eesti presidendid	Maarjamäe loss	1,5 h

Filmi sisse minek

Põhikooli II ja III astmele

Tund sobib ka erivajadustega õpilastele

Õpilastel on võimalus tutvuda filmikunstiga mitte vaataja, vaid looja vaatenurgast: kuidas sünnib filmi idee, kuidas saab ideest film ja kuidas filmid lõpuks meie teleekraanile ja kinno jõuavad. Rändame eri rolle võttes läbi filmiajaloo ja filmitegemise protsessi. Osalejad saavad ka ise teha ühe lühikese filmiklipi *greenscreen*-ruumis.

Märksõnad	Toimumiskoht	Kestus
Eesti film, filmiajalugu, režissöör, produtsent, stsenarist, kostüümikunstnik, grimmikunstnik, filmikunstnik, helikunstnik, valgustaja, näitleja, monteeriija, operaator, <i>greenscreen</i>	Eesti Filmimuuseum	1,5 h

Kuidas pildid liikuma saadi

Põhikooli II ja III astmele

Koos filmi tegemisega!

Programmis räägime lähemalt filmikunsti ajaloost nii maailmas kui ka Eestis. Kes olid kõige esimesed filmitegijad? Kus näidati esimest korda kino? Millised olid kõige esimesed filmid? Muuseumitunnis vaatame vanu filmilõike ja tunni käigus teevad õpilased ise valmis päris oma tummfilmi.

Märksõnad	Toimumiskoht	Kestus
pildiliigutajad, fotograafia, tummfilm, mustvalge film, helifilm, illusioonid, Eesti filmi sünd	Eesti Filmimuuseum	2 h

Tõde või meelelahutus?

Põhikooli III astmele

Filmikunsti saab kasutada mõjuva vahendina (ajaloo)sündmuste tõlgendamisel. Haridusprogrammis uurimegi filmi kui ajalooallikat ja arutleme, mis see ajaloofilm üldse on. Teeme tutvust näidetega Eesti filmiklassikast, õpime filme uut moodi vaatama ning püüame eristada tõde meelelahutusest või propagandast.

Märksõnad	Toimumiskoht	Kestus
ajalooallikad, film, tõlgendamine, allikakriitika, enesekriitika, propaganda	Eesti Filmimuuseum	1,5 h

Esinemiskunsti A ja O

Põhikooli III astmele

Oskus veenvalt esineda ning oma ideid ja mõtteid tutvustada on tänapäeval hindamatu väärtusega. See on õnneks õpitav ja treenitav oskus. Kaasav ja praktiline tund võimaldab õpilastel katsetada ja leida endale sobivaim esinemisviis. Tunnis kasutatakse spetsiaalselt salvestatud õppevideoid, mis aitavad praktiliste töötubade materjali lahti mõtestada.

Märksõnad	Toimumiskoht	Kestus
peast kõnelemine, kõneleja väljendus, kehakeel, esinemishirm ja -julgus, häälekasutus	Eesti Filmimuuseum	1,5 h

HARIDUSPROGRAMM

GÜMNAASIUMILE

Meritsi rikkaks (koostöös Eesti Meremuuseumi Paksu Margareetaga)

Tunni eesmärk on tutvustada keskaegset kaubandust nii maal kui ka merel. Õpilane saab teada, kuidas toimis Hansa Liit, mis linnad sinna kuulusid ja milline tähtsus oli liidul keskaegses kaubanduses. Uurime, kust ja kuidas jõudis kaup Eesti aladele, vaatame, kuidas käis arveldamine keskaegsete maksevahenditega ning püüame selgust saada toonaste kaupade ja mõõtühikute süsteemis. Tund toimub kahes muuseumis: Paksu Margareeta ning Suurgildi hoone ekspositsioonis, lõunasöök körtsis III Draakon.

Märksõnad	Toimumiskoht	Kestus
Hansa Liit, keskaegne kaubandus, merendus, mõõtühikud ja rahad, raad, gild, tsunft	 Suurgildi hoone	4 h (2 muuseumi-külastust ja lõuna)

Venekirves ja pronksspiraal (soovitame 10. klassile)

Tunni eesmärk on tutvustada muinasaja perioode Eestis ning avardada arusaamist arheoloogiast. Riietumismängu abil uurime, mida kandsid seljas muinasaegsed inimesed ning kuidas teha vahet mehe- ja naiseriidel. Arutleme, milliseid märke jätab meie elutegevus endast maha. Tänapäevast prügi arheoloogilisest vaatenurgast analüüsidest tuvastame selle tekitaja profiili. Muuseumitunni lõpus moodustavad õpilased erinevatest esemetest ajajoone.

Märksõnad	Toimumiskoht	Kestus
muinasaeg, kiviaeg, pronksiaeg, rauaaeg, arheoloogia, kammkeraamika ja nõorkeraamika kultuur, keskkonnahoid	 Suurgildi hoone	1,5 h

Õpetaja oma klassiga muuseumitunni
„Filmi sisse minek” külastusest:
„Oli väga huvitav ja vahva!
Väga meeldiv giid.”

Programm on külastatav
vaid oktoobri lõpuni

Tund sobib ka
erivajadustega õpilastele

Kui masinad veel laulsid

Tutvume vanade mehaaniliste muusikainstrumentidega, vaatame nende sisse ja uurime, kuidas nad töötavad. Loometeose vantroelile Raffin-31. Programm äratab huvi muusika salvestamise eri võimaluste vastu ning arendab meeskonnatöö oskusi.

Märksõnad	Toimumiskoht	Kestus
muusika salvestamine, mehaaniline instrument, heliplaat, vantroel, grammofoon, magnetofon	Eesti Teatri- ja Muusikamuuseum	1 h

Teatrivillak

Oktoobri lõpuni saab programmi külastada ka Eesti Teatri- ja Muusikamuuseumis, alates novembrist toimub see ainult Särevi teatritoas

Saame teadmisi Eesti teatriloo: kes kirjutas esimese eestikeelse näidendi? Kus asub Eesti kõige vanem teatrihoone? Paneme villakumängus proovile vanad ja uuemad teatriteadmised ning meeskonnatöö oskused. Tund sobib eesti keele ja ajaloo tundide mitmekesistamiseks ja valikkursuse „Draama ja teater” täiendamiseks.

Märksõnad	Toimumiskoht	Kestus
teatrijalugu, rahvuslik teater, Eesti teatrihooned, Lydia Koidula, Karl Menning, Voldemar Panso	Särevi teatrituba	1,5 h

100 riikliku tähtsusega küsimust

Tund tutvustab Eesti riigi sünni ning kujunemise lugu alates rahvustunde tekkimisest 19. sajandil. Pidepunktideks on läbi ajaloo meie riigile olulised isikud, keel, sündmused, dokumendid ning rahad. Tund sobib hästi faktiteadmiste kordamiseks ja seoste loomiseks. Ülesanded on haaravad ja põhinevad aktiivõppemeetoditel.

Märksõnad	Toimumiskoht	Kestus
rahvustunne, Eesti Vabariik, poliitilised võtmeisikud, keelereform, raha, iseseisvusmanifest	Maarjamäe loss	1,5 h

Maailmasõdade vahel

Muuseumitund keskendub Eesti ajaloole poliitiliselt kirevatel 1920. ja 1930. aastatel. Uuritakse, kuidas muutis kättevõidetud vabadus inimeste arusaamist riigist ja demokraatiast ning mil moel mõjutasid demokraatlikult autoritaarsele korrale üleminekuga kaasnenud muutused eri ühiskonnagruppe ja nende hoiakuid. Analüüsitakse poliitiliste olude mõju eestlaste väärtushinnangutele ja maailmavaatele.

Märksõnad	Toimumiskoht	Kestus
Eesti Vabariik, 1920. ja 1930. aastad, demokraatia, autoritarism, vaikiv ajastu, allikakriitika, põhiseadus	Maarjamäe loss	1,5 h

ENSV, mis see veel oli?

Tund kõneleb Nõukogude Liidu toimimise mehhanismidest Eesti ajaloo näidetel. Õpilane saab ülesandeid lahendades teada, millal ja miks loodi Nõukogude Liit, mis riigid sinna kuulusid, mis riigid olid Nõukogude Liidu mõjualas ning millised põhjused viisid Nõukogude Liidu lagunemiseni. Programm toimub Maarjamäe monumentide pargis ja lossi püsiekspositsiooni ENSV osas.

Märksõnad	Toimumiskoht	Kestus
NSVL, ENSV, NLKP, Lenin, Stalin, Hruštšov, Brežnev, Karl Vaino, propaganda ja isikukultus, okupatsioon, liiduvabariigid, idabloki riigid, repressioonid, stagnatsioon, kolhoos, sovhoos	Maarjamäe loss, park	1,5 h

> Filmi sisse minek

Tund sobib ka erivajadustega õpilastele

Õpilastel on võimalus tutvuda filmikunstiga mitte vaataja, vaid looja vaatenurgast: kuidas sünnib filmi idee, kuidas saab ideest film ja kuidas filmid lõpuks meie telekraanile ja kinno jõuavad. Rännatakse eri rolle võttes läbi filmiajaloo ja filmitegemise protsessi. Osalejad saavad ka ise teha ühe lühikese filmiklipi *greenscreen*-ruumis.

Märksõnad	Toimumiskoht	Kestus
Eesti film, filmiajalugu, režissöör, produtsent, stsenaarist, kostüümikunstnik, grimmikunstnik, filmikunstnik, helikunstnik, valgustaja, näitleja, monteeriija, operaator, <i>greenscreen</i>	Eesti Filmimuseum	1,5 h

> Esinemiskunsti A ja O

Oskus veenvalt esineda ning oma ideid ja mõtteid tutvustada on tänapäeval hindamatu väärtusega. See on paljudele raske, ent õnneks õpitav ja treenitav oskus. Haridusprogramm tutvustabki esinemiskunsti põhitõdesid. Kaasav ja praktiline tund võimaldab õpilastel katsetada ja leida endale sobivaim esinemisviis. Tunnis kasutatakse spetsiaalselt salvestatud õppevideoid, mis aitavad praktiliste töötubade materjali lahti mõtestada.

Märksõnad	Toimumiskoht	Kestus
peast kõnelemine, kõneleja välimus, kehakeel, esinemishirm ja -julgus, häälekasutus	Eesti Filmimuseum	1,5 h

EESTI KEELE ÕPET TOETAVAD PROGRAMMID

Ajaloomuseum pakub eesti keelest erineva kodukeelega õpilastele programme, mille ettevalmistamisel on kasutatud keelekümbluse põhimõtteid. Programmid on koostatud nii, et need toetaksid eesti keele õpet läbi eesti aja- ja kultuuriloo käsitlemise.

FILMIMUUSEUMIS

Filmimuseumis “Filmi sisse minek”
Filmikohvri programmid “Kevade” ja “Viimne reliikvia” filmi põhjal

MAARJAMÄE LOSSIS

“Lapse elu läbi 100 aasta”
Ekskursioon “Minu vaba riik”

Rohkem infot kodulehel:
<https://www.ajaloomuseum.ee/haridus/keelekumblus>

UUS PROGRAMM näitusel

> Miks Eesti ei ole kuningriik

UUS

Programm on mõeldud kooliealistele lastele 1.-12.klassini, lähtudes seejuures igas vanuseastmes nende teadmiste pagasist ja mängulustist.

Kas Eestis oli kuningaid? Küsimusi on rohkem kui vastuseid. Uurime arheoloogilisi leide, rahasid, ajalooallikaid ning arutleme, kuidas toimus Eesti aladel ühiskond muinasaja lõpus-ajanditest kuni Jüriöö ülestõusuni keskajal. Mis siin läks teisiti või sarnaselt võrreldes naabermaadega, kus olid juba oma kuning- või vürstiriigid?

Märksõnad	Toimumiskoht	Kestus
Kuningas, kuningriik, arheoloogia, raha, valitsejad, sõjad, ühiskond	Suurgildi hoone	1–1,5 h

LISAINFO JA TELLIMINE

Lisainfo ja haridusprogrammide tellimine e-kirjaga
tellimus@ajaloomuuseum.ee või
tellimisvormil www.ajaloomuuseum.ee/haridus/broneerimine

Haridusprogrammi kestus eelkooliealistele ja erivajadusega lastele 1 h,
kooliõpilastele 1,5 h (v.a eriprogrammid)

Hinna täpsustamiseks palume ühendust võtta tellimuste halduriga
tellimus@ajaloomuuseum.ee

Soovitav grupi suurus 24 õpilast, suuremad grupid
jagame võimaluse korral pooleks.

Erivajadusega õpilastele sobivaimad muuseumitunnid on trükises eraldi märgistatud.

Ligipääsetavus

Kõik Eesti Ajaloomuuseumi näitused on interaktiivsed ning sisaldavad
käed-külge-lahendusi, mis aitavad ajalugu paremini mõista.
Maarjamäe lossis ning Eesti Filmimuuseumis on olemas lift ja inva-WC.

www.ajaloomuuseum.ee

